

نقش توسعه روستایی در

اقتصاد افغانستان

www.ketab.ir

محمد توسلی غرجستانی

۱۳۹۰

سرشناسه	: توسلی غرجستانی، محمد، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: نقش توسعه روستایی در اقتصاد افغانستان / محمد توسلی غرجستانی.
مشخصات نشر	: قم: اندیشه سازان هدایت، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۴۰ ص: جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۳۳۶-۰-۱ ریال: ۴۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۳۷.
موضوع	: عمران روستایی -- افغانستان
موضوع	: رشد اقتصادی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	: افغانستان -- اوضاع اقتصادی
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ ع ۸۴۹/۹ HN
رده بندی دیویی	: ۳۰۷/۱۲۱۲۰۹۵۸۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۳۰۷۷۶۹

نقش توسعه روستایی در اقتصاد افغانستان

مؤلف: محمد توسلی غرجستانی

ناشر: اندیشه سازان هدایت

صفحه آرا و طراح جلد: مؤلف

ناظر کیفی: ر. محمدی

نوبت چاپ: اول

سال انتشار: ۱۳۹۰ ش

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ: صدر

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان (۱۸۰ افغانی)

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۳۳۶-۰-۱

E.mail: tavassoli86@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است.

فهرست مطالب

پیشگفتار	۹
مقدمه	۱۱
اهداف تحقیق	۱۲
سابقه تحقیق	۱۳

بخش اول

کلیات: مفاهیم و اصطلاحات

۱. توسعه اقتصادی	۱۷
۲. تفاوت رشد اقتصادی با توسعه اقتصادی	۲۰
۳. شاخص‌هایی توسعه	۲۴
۴. معیارها و شاخص‌هایی کشورهای توسعه نیافته	۲۵
۵. عدالت (عدالت اقتصادی)	۲۶
۶. عدالت در اندیشه سستی یونان باستان	۳۰
۷. فرهنگ	۳۱

بخش دوم

اصول توسعه اقتصادی عدالت محور در فرهنگ اسلامی

فصل اول: اهمیت توسعه اقتصادی، عدالت و علم در اسلام

۱. توسعه اقتصادی و عدالت در فرهنگ اسلامی	۳۵
۲. ارزش علم و عالم در فرهنگ اسلامی	۴۰
۱-۲. ارزش علم و عالم از منظر آیات	۴۰
۲-۲. جایگاه دانش، دانشمندان و دانش‌پژوهان در روایات	۴۱
۳-۲. اهتمام زمامداران اسلامی به گسترش علم و فرهنگ	۴۷

فصل دوم: اهمیت برنامه‌ریزی، کار و خود کفایی در اسلام

۱. برنامه‌ریزی در آموزه‌های دینی ۵۱
۲. ارزش کار و کارگر در اسلام و نقش آن در فرایند توسعه ۵۳
۳. خود کفایی در اسلام ۵۸

فصل سوم: جایگاه توسعه کشاورزی و دامداری در اسلام

- اهمیت کشاورزی در اسلام ۶۴
- جایگاه دامداری در اسلام ۶۶
- فصل چهارم: عدالت اجتماعی - اقتصادی و راه‌های تحقق آن در جامعه
۱. عدالت اجتماعی آرمان الاهی ۶۹
۲. ممنوعیت ظلم و اجحاف ۷۵

بخش سوم

اوضاع اجتماعی و اقتصادی افغانستان

فصل اول: افغانستان در یک نگاه

۱. اطلاعات عمومی درباره افغانستان ۸۱
۲. اوضاع اجتماعی و فرهنگی ۸۴
- ۱-۲. جمعیت ۸۴
- ۲-۲. بهداشت و سلامت ۸۵
- ۳-۲. آموزش و پرورش ۸۸
۳. جغرافیای اقتصادی ۹۰
- ۱-۳. کوه‌های مشهور ۹۲
- ۲-۳. رودخانه‌های مهم ۹۳
- ۳-۳. زمین‌های قابل استفاده ۱۰۱
- ۴-۳. نفت، گاز و سایر معادن ۱۰۶

فصل دوم: اوضاع اقتصادی افغانستان

مقدمه	۱۱۱
۱. واردات و صادرات	۱۱۵
۲. زراعت و مالداري	۱۱۸
۳. مخابرات و ارتباطات	۱۱۹
۴. تولید ناخالص داخلی (GDP)	۱۲۲
۵. بودجه ملی	۱۲۷
۶. رشد اقتصادی و درآمد سرانه	۱۳۴
۷. شاخص قیمت ها	۱۳۷
۷-۱. قیمت مواد غذایی	۱۳۸
۷-۲. قیمت فرآورده های دامی	۱۴۲
۷-۳. قیمت سایر کالاها	۱۴۴
پیوست بخش سوم: آمار شرکت های تولیدی و خدماتی	۱۴۷

بخش چهارم

توسعه مناطق روستایی افغانستان چالش ها و راهکارها

فصل اول: توسعه روستایی و چالش های پیش رو

مقدمه	۱۸۵
۱. ویژگی هایی فقر روستایی	۱۸۶
۲. چالش های توسعه روستایی در افغانستان	۱۸۷
۲-۱. تخریب زیرساخت های اقتصادی - اجتماعی	۱۸۷
۲-۲. گزارشی از تخریب زیر ساخت های اقتصادی - فرهنگی	۱۸۹
۲-۳. عدم توانایی در مصرف بودجه توسعه ای	۲۰۱
۲-۴. وجود فساد گسترده و بوروکراسی	۲۰۳

فصل دوم: عوامل توسعه روستایی

۱. زمین و خاک مساعد ۲۰۷
۲. آب‌ها و رودخانه‌ها ۲۰۹
- ۱-۲. استفاده کاربردی از آب در مصارف عمومی ۲۱۰
- ۲-۲. تولید انرژی هیدرولیک و برق آبی ۲۱۲
- ۲-۳. حفر چاه و استفاده بهینه از منابع آبی زیر زمینی ۲۱۴
۳. استخراج معادن و منابع زیر زمینی ۲۱۵
۴. بازسازی راه‌های ارتباطی ۲۱۵

فصل سوم: راهبردها و راهکارهای توسعه روستایی

۱. راهبردهای توسعه روستایی ۲۱۷
۲. راهکارهای توسعه روستایی ۲۲۰
- ۱-۲. آموزش دانش کاربردی محور ۲۲۲
- ۲-۲. استفاده بهینه و کارا از زمین ۲۲۳
- ۳-۲. استفاده از رودخانه‌ها و آب‌ها ۲۲۴
- ۴-۲. تأسیس بنگاه‌های کوچک و زود بازده ۲۲۵
- ۵-۲. پرورش ماهی و آبزیان ۲۲۷
- ۶-۲. ترویج و توسعه کشت زعفران ۲۲۸
- ۷-۲. برگزاری نمایشگاه محصولات کشاورزی و دامی ۲۳۰
- ۸-۲. حمایت از صنعت توریسم ۲۳۱
- نتیجه‌گیری و جمع‌بندی ۲۳۳
- کتابنامه ۲۳۸

پیشگفتار

آنچه در این جزوه گردآوری و تدوین شده است، توسعه روستایی از منظر فرهنگ اسلامی و آموزه‌های دینی و نقش آن در اقتصاد افغانستان است. اسلام و آموزه‌های دینی برای توسعه درآمد، ایجاد اشتغال و فرصت‌های برابر اقتصادی-اجتماعی با هدف فقر زدایی و تحقق عدالت اجتماعی-اقتصادی اهتمام فوق العاده‌ی قابل است. این مهم از طریق شاخص‌ها و معیارهایی زیر قابل تحقق است؛ لزوم آموزش دانش و فن و اهمیت گسترش آق، مدیریت و برنامه‌ریزی، ارزش کار و کارگر و نقش آن در فرایند توسعه و عدالت اجتماعی از منظر فرهنگ اسلامی. شاخص‌های فوق بیانگر توسعه اقتصادی، اجتماعی و رفاه عمومی از منظر آموزه‌های دینی می‌باشد که در صورت تلفیق با فرصت‌های موجود در روستاها، پیشرفت و توسعه روستایی را به دنبال خواهد داشت.

از سوی دیگر ظرفیت‌ها و توانمندی‌های بالفعل و بالقوه در روستاهای افغانستان استعداد هرگونه توسعه و رشد اقتصادی را دارا می‌باشند. مهمترین شاخص و ظرفیت روستاها با هدف ارایه راهکار توسعه‌ای و فقر زدایی را می‌توان در فاکتورهای ذیل نشان داد؛ آموزش کارا و راهبردی منابع انسانی با رویکرد مهارت آموزی در راستای تحقق عادلانه توزیع درآمد، استفاده بهینه و کارا از منابع آبی و خاک کشور از طریق افزایش سطح زیر کشت محصولات کشاورزی، تولید برق آبی و تأمین آب شرب سالم و مواد غذایی از طریق تولید محصولات استراتژیک، تأسیس بنگاه‌های کوچک و زود بازده با هدف بهینه پروسس محصولات کشاورزی، استخراج معادن و منابع زیر زمینی، حمایت از صنعت توریسم و تدویر نمایشگاه محصولات کشاورزی و

صنایع دستی در شهرهای بزرگ کشور با هدف بازاریابی داخلی و خارجی برای فرآورده‌های روستایی. با توجه به فاکتورهای فوق، توسعه و رشد اقتصادی روستاها نقش بارز و مستقیمی بر رشد تولید ناخالص داخلی و توسعه اقتصاد ملی افغانستان خواهد داشت. با عنایت به آنچه اشاره شد، ضرورت توسعه روستایی و تحقیق پیرامون آن و آرایه راهکاری لازم و مفید می‌تواند در تحقق این مهم کمک نماید، تحقیق حاضر که ثمره سه سال پژوهش بوده، با رویکرد فوق انجام شده است.

هرچند می‌دانم که نشسته که پیش‌روی شماست، نه اولین کار در این زمینه بوده و نه آخرین پژوهش در این موضوع خواهد بود؛ لیکن در راستای آغاز کار و پژوهش کامل‌تر و عملیاتی در این زمینه می‌تواند مفید واقع شود.

در اینجا وظیفه خود می‌دانم از تمام عزیزانی که به نحوی در به ثمر رسیدن این اثر مؤثر بوده‌اند؛ بویژه از جناب حجة الاسلام و المسلمین دکتر عیسوی که راهنمایی‌های لازم را مبذول داشته و همچنین از جناب آقای حسین فیاض که برخی نکات مفید را پیرامون بخش سوم و چهارم تذکر داده است، سپاس‌گزاری و ابراز امتنان نمایم. همچنین از سایر عزیزانی که به نحوی در این راستا نقش داشته‌اند و بخصوص از همسرم خانم کریمی که در سامان رساندن این وجیزه کمال همکاری را نموده، تشکر نمایم.

از پیشنهادات و انتقادات سازنده شما عزیزان به گرمی استقبال می‌گردد. محمد توسلی غرjistانی